

«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ, Δ.Ε.Π.Υ. ΚΑΙ ΧΑΜΗΛΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ»

ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ: ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ ,ΦΑΛΑΚΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, δάσκαλος/α ειδικής αγωγής του 2ου Δημ. Σχολ. Ν. Μηχανιώνας Θεσ/κης

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

gmavroudis@sch.gr – 6972400602
maria.falakidou@yahoo.gr - 6974749942

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Το πρόγραμμα προσαρμογής αποσκοπεί στην ομαλή μετάβαση των μαθητών της ΣΤ' τάξης και κυρίως των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες, χαμηλή σχολική επίδοση και Δ.Ε.Π.Υ από το δημοτικό στο γυμνάσιο. Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε πρώτη φορά το 2006 κι επαναλήφθηκε πέρσι. Ξεκίνησε τον Φλεβάρη του 2013 και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του ίδιου έτους. Μια σειρά ενεργειών συνεργασίας με γονείς μαθητών, συναδέλφους του 2^{ου} και του 1^{ου} Δημ. Σχ. Ν. Μηχανιώνας, διευθυντές και εκπαιδευτικό προσωπικό των δύο (1^{ου} και 2^{ου}) γυμνασίων έθεσαν τις βάσεις της επιτυχούς υλοποίησης του προγράμματος, αποφορτίζοντας τους μαθητές και τους γονείς τους από το άγχος της μετάβασης, που στη βιβλιογραφία για να υπογραμμιστεί η σπουδαιότητά της, ονομάζεται «Δεύτερη Γέννηση».

Α. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένα πρόγραμμα προσαρμογής των αποφοίτων της ΣΤ' τάξης δημοτικού και κυρίως μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες, Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με ή χωρίς Υπερκινητικότητα και χαμηλή σχολική επίδοση στο γυμνάσιο.

Β. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ:

- Η γνωριμία με το χώρο του Γυμνασίου όλων των μαθητών της ΣΤ
- Η γνωριμία με το γυμνασιάρχη και τους καθηγητές πριν την αποφοίτησή τους από το δημοτικό και η παρακολούθηση μαθήματος
- Η άμβλυνση του άγχους της προσμονής φοίτησης στο γυμνάσιο
- Η σύνδεση των πρώτων επισκέψεων στο γυμνάσιο με ευχάριστες δραστηριότητες
- Η επαφή και η συνεργασία με τους μεγαλύτερους μαθητές του γυμνασίου και με καθηγητές στη διοργάνωση και παρουσίαση θεατρικής παράστασης

Γ. ΟΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΠΩΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΡΕΥΝΕΣ

Αγωγή, σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις θεωρείται το σύνολο των επιδράσεων που δέχεται το άτομο ανεξαρτήτως του αν αυτές προέρχονται από προγραμματισμένες προσπάθειες ενήλικων ή ανήλικων ατόμων ή ως αποτέλεσμα της αυθόρμητης διαπροσωπικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης ή ακόμη ως αποτέλεσμα περιβαλλοντικών επιδράσεων (Πυργιωτάκης, 2000). Η κάθε πολιτεία, στην προσπάθεια της μέσω της εκπαίδευσης να παρέχει αγωγή, οργανώνει το εκπαιδευτικό της σύστημα.

Παρατηρείται διεθνώς ένας τριμερής χωρισμός της εκπαίδευσης σε Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια. Στη χώρα μας υπάρχει τετραμερής κλιμάκωση της εκπαίδευσης: Νηπιαγωγείο- Δημοτικό- Γυμνάσιο- Λύκειο στις διαδοχικές σχολικές βαθμίδες.

Η μετάβαση των μαθητών από τη μια σχολική βαθμίδα στην επόμενη προβάλλει νέες κάθε φορά προσαρμοστικές απαιτήσεις που μπορεί να δημιουργούν κρίσιμες ψυχικές εντάσεις και συγκρούσεις στις σχέσεις του μαθητή με το σχολείο. Η έρευνα έχει καταδείξει ως την πιο κρίσιμη και την πλέον προβληματική, τη μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, τόσο από ψυχολογική όσο κι από παιδαγωγική πλευρά.

Οι διαφορές στον τρόπο οργάνωσης, τα διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα και πρόσωπα, η μετακίνηση, οι διαφορετικές διαπροσωπικές σχέσεις με τους διδάσκοντες, το νέο και άγνωστο σχολικό περιβάλλον, η αίσθηση των «μεγάλων μαθητών» για το δημοτικό, ότι θα ξαναγίνουν «μικροί» στην Α Γυμνασίου, αποτελούν μερικούς μόνο από τους λόγους που καθιστούν προβληματική αυτή τη μεταπήδηση.

Από το ένα μέρος, λοιπόν, οι ποικίλες οργανωτικο-λειτουργικές διαφορές και αντιθέσεις μεταξύ δημοτικού και γυμνασίου και από το άλλο οι αναπτυξιακές τάσεις και ψυχοβιολογικές μεταλλαγές της προεφηβείας, για τις οποίες η φάση αυτή έχει χαρακτηριστεί «δεύτερη γέννηση», καθιστούν τη μετάβαση των μαθητών στο γυμνάσιο την πιο κρίσιμη και προβληματική μεταβατική φάση της εκπαίδευσης (Κακαβούλης, 1984).

Περισσότερο άγχος όμως και νευρική δημιουργείται σε μαθητές που ανήκουν στις προαναφερόμενες υποκατηγορίες.

Ας δούμε όμως πως καταγράφεται στις διάφορες έρευνες που κατά καιρούς έχουν δημοσιευτεί τόσο στη Ελλάδα όσο και στην Κύπρο ή σε άλλες χώρες, οι απόψεις των μαθητών για τη μετάβαση τους από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο.

- Η φοίτηση στο γυμνάσιο χρειάζεται θάρρος

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα η μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο προκαλεί:

- Άγχος, αγωνία, φόβο
- Παρουσιάζονται δυσκολίες προσαρμογής
- Εμφάνιση προβλημάτων συμπεριφοράς
- Σχολική αποτυχία

Πώς εκφράζεται το άγχος και η αγωνία:

- Το 90% των μαθητών δηλώνουν, ότι πρέπει στο Γυμνάσιο να προσέχουν τη συμπεριφορά τους
- Το 75% είπαν πως οι γονείς τους πιέζουν περισσότερο
- Το 62% εξέφρασε την άποψη ότι στο Γυμνάσιο οι κανονισμοί είναι πολύ αυστηροί
- Το 67% δήλωσε πως η παραβίαση των κανονισμών σημαίνει αυστηρή τιμωρία

Στο ερώτημα αν χρειάζεται κάποιος να έχει πολύ θάρρος για να τα καταφέρει στο Γυμνάσιο, απάντησαν:

- Το 37,5% «ΝΑΙ»
- Το 35,1% «ΜΑΛΛΟΝ»
- Το 27% «ΟΧΙ»

4 στους 10 δήλωσαν πως ανησυχούν, διότι δε θα γνωρίζουν καλά τους συμμαθητές τους. (<http://www.philefteros.com/main/showarticle-prt.asp?id=326349>)

ΑΙΤΙΕΣ ΤΟΥ ΑΓΧΟΥΣ

- Οι σχέσεις δασκάλου- γονέα- παιδιού αντίθετα με το Δημοτικό, στο Γυμνάσιο είναι απρόσωπες
- Ο μεγάλος αριθμός καθηγητών

- Οι διαπροσωπικές σχέσεις (μαθητών 12-13 ετών και μαθητών 14-15 ή 16 ετών με διαφορετική συμπεριφορά) είναι απρόσωπες και χάνουν το στοιχείο της οικειότητας και της σταθερότητας
- Η αλλαγή της αξιολόγησης
- Η πίεση της οικογένειας, η οποία εμφανίζεται στην ΣΤ Δημοτικού
- Η επερχόμενη εφηβεία

Η πλειονότητα των παιδιών εκδηλώνει άγχος ή άλλες δυσκολίες τις πρώτες μέρες φοίτησής τους σε μια νέα βαθμίδα. (Καλαντζή-Αζίζι & Μ. Ζαφειροπούλου, 2004)

Σε ορισμένες χώρες η αναγνώριση των δυσκολιών άγχους και φοβίας οδήγησε πολλά παιδιά για αντιμετώπιση των δυσκολιών τους εκτός σχολικής τάξης. (Lloyd G. & Munn, P., 2001)-

Σε πολλές χώρες, παράλληλα με το πρόγραμμα, γίνονται παρεμβάσεις, από το Σεπτέμβριο, στους μαθητές της ΣΤ τάξης με τη συμμετοχή και τη συνεργασία:

- Δασκάλων
- Ψυχολόγων
- Καθηγητών
- Γυμνασιάρχη

Ωστε:

- να γνωρίσουν από πριν το γυμνάσιο και τους καθηγητές,
- ν' αποφύγουν το άγχος του καλοκαιριού,
- να έχουν καλύτερη υποδοχή και προσαρμογή στο νέο τους σχολείο

Από την έρευνα «Η προσαρμογή στο γυμνάσιο των μαθητών που φοίτησαν σε ειδικές τάξεις» των Κ. Ζαφειριάδη, Α. Σουσαμίδου-Καράμπερη, Α. Δαρβούδη, Μ. Λειβαδίτη, που έγινε σε μαθητές του Γυμνασίου που είχαν φοιτήσει στο δημοτικό σε Τμήμα Ένταξης προέκυψε ότι οι μαθητές αυτοί:

1. Είχαν χαμηλότερους μέσους όρους τιμών:
 - στη γενική ικανοποίηση
 - στην αυτοπεποίθηση για σχολική επιτυχία
 - στην κοινωνική ικανοποίηση
 - στο γενικό δείκτη σχολικής προσαρμογής
2. Τα κορίτσια σημείωσαν χαμηλότερη βαθμολογία από τ' αγόρια στην κλίμακα της αυτοπεποίθησης.
3. Η οικογενειακή κατάσταση και το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο δεν επηρέασαν τις επιδόσεις τους.

Οι αναφορές στη βιβλιογραφία για την προσαρμογή, αυτοεκτίμηση-αυτοαξία και τις αντιδράσεις των μαθητών με χαμηλή σχολική επίδοση κατά τη μεταπήδηση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο είναι πολλές.

Η χαμηλή προσαρμοστικότητα των μαθητών στο σχολείο συνδέεται με τη χαμηλή βαθμολογία (Παπαδομιχελάκης, 1996. Αραβανής, 1984), η οποία αποτελεί «*δείκτη αυτοαξίας*» για το μαθητή (Συγκολλίτου, 1997) και διαφοροποιεί τις εκτιμήσεις των μαθητών για διάφορες πτυχές του εαυτού τους (Μακρή-Μπότσαρη, 2000). Οι «καλοί»

μαθητές είναι πιο δημοφιλείς στους συμμαθητές τους και στους εκπαιδευτικούς, ενώ αντίθετα οι μαθητές με χαμηλές επιδόσεις βιώνουν την «κακή» βαθμολογία ως «στίγμα», γιατί διαβρώνει τη συνολική εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους, φαινόμενο που με τη σειρά του μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα προσαρμογής και ψυχοπαθολογικές εκδηλώσεις (Λεονταρή & Γιαλαμάς, 1998). Στο ανταγωνιστικό περιβάλλον του γυμνασίου, το οποίο λειτουργεί με τη *λογική των επιδόσεων*, ο «κακός» μαθητής χρησιμοποιεί ως «...*βασικούς μηχανισμούς άμυνας την άρνηση και την απομόνωση*». Δέχεται δηλαδή «...*παθητικά τις καταστάσεις και ταυτόχρονα επιθυμεί να φύγει*» (Ξανθάκου, Ανδρεαδάκης, Καΐλα, 1993).

Στην περίπτωση των μαθητών που φοίτησαν σε ειδική τάξη στο δημοτικό και αποτελούν κατά το πλείστον τους «κακούς μαθητές», **τα προβλήματα δυσπροσαρμοστίας όχι μόνο δεν περιορίζονται στο γυμνάσιο αλλά απεναντίας εντείνονται** (Παπαδόπουλος, 1987), όπως διαπιστώθηκε και από τα παρόντα δεδομένα. Οι μαθητές αυτοί διακρίνονται από χαμηλή ακαδημαϊκή αυτοαντίληψη (Φλουρής, 1989), και χαμηλή κοινωνική αυτοεκτίμηση (Λεονταρή & Γιαλαμάς, 1998). Τα χαρακτηριστικά αυτά μάλιστα είναι εντονότερα στην περίπτωση των κοριτσιών, αποτέλεσμα που πιθανόν να σχετίζεται με την ιδιοσυγκρασία του φύλου και την ψυχολογία που αναπτύσσεται στη διάρκεια της εφηβείας. (www.pee.gr/new-soft/nees-eisigiseis/meros-d/zafiriadis-ka.htm)

Ενώ οι μαθητές κανονικών και υψηλών επιδόσεων συνήθως εστιάζονται στο υπό επίλυση έργο, οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες συνήθως επιδεικνύουν δύο μορφές συμπεριφοράς που δεν εστιάζονται στο υπό επίλυση έργο:

- (1) τάση να επικεντρώνουν την προσοχή τους στον εαυτό τους (όπως ανησυχία, αρνητικές αυτο-αξιολογήσεις, αιτιακές αποδόσεις σε βάρος του εαυτού τους), και/ή
- (2) τάση να στρέφουν την προσοχή τους σε άλλους (όπως κοινωνική συμμόρφωση, αναζήτηση αναγνώρισης ή βοήθειας, μίμηση) (Κωσταρίδου – Ευκλείδη, 1998)

Δ.. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το θέμα της μετάβασης μας απασχόλησε σαν εκπαιδευτικούς των Τμημάτων Ένταξης και τη φετινή χρονιά .

Έτσι το φθινόπωρο υποβάλαμε στη σύμβουλο ειδικής αγωγής της 7^{ης} περιφέρειας, κ. Πατσίδου Μαρίνα, μεταξύ άλλων προγραμμάτων και αυτή την πρόταση.

Μας ενδιέφερε πρωτίστως **η ομαλή μετάβαση** των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες , Δ.Ε.Π.Υ. και χαμηλή σχολική επίδοση αλλά κι όλων γενικά των μαθητών της ΣΤ΄ τάξης (και του 1^{ου} και του 2^{ου} Δ. Σχ. Ν. Μηχανιάνας) από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο.

Η προσπάθεια ίσως να μην τελεσφορούσε:

α) αν δεν είχε γίνει προετοιμασία και δεν είχαν μπει οι βάσεις συνεργασίας μεταξύ των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης τα προηγούμενα χρόνια, όπως :

- ενημέρωση για τις Μαθησιακές Δυσκολίες,
- συνεργασία με τους δύο Δ/ντές των γυμνασίων σε προσωπικό επίπεδο για την καλή υποδοχή των μαθητών των Τμημάτων Ένταξης

β) αν το εκπαιδευτικό προσωπικό και των τεσσάρων σχολικών μονάδων (1ου Δ. Σχ., 2^{ου} Δ. Σχ. και Γυμνασίων) δεν ήταν ευαισθητοποιημένο.

γ) αν δεν υπήρχε εμπιστοσύνη των γονέων στους φορείς της εκπαίδευσης και κυρίως από τους γονείς των μαθητών που φοιτούσαν και φοιτούν σε Τμήμα Ένταξης.

Έτσι τα βήματα προς την κατεύθυνση αυτή ήταν τα εξής:

1. Να εξηγήσουμε στους συναδέλφους των 2 Τμημάτων Ένταξης του 1^{ου} Δ. Σχ. κ. Γεωργιάδου Ελένη, και κ. Παπαλεωνίδα Γιώργο και τον διευθυντή του 1^{ου} και 2ου Δ. Σχ. την πρόταση και τις ιδέες μας προς την υλοποίησή της
2. Να συζητήσουμε με τους δύο διευθυντές των γυμνασίων και τους συλλόγους διδακτικού προσωπικού την ιδέα και να σημειώσουμε τις πιθανές ημερομηνίες υλοποίησής της
3. Να πάρουμε άδεια από τους γονείς των μαθητών των Τμημάτων Ένταξης και να τους ενημερώσουμε για το πρόγραμμα
4. Να πάρουμε άδεια απ' όλους τους γονείς για τη συμπλήρωση ερωτηματολογίου και τη φωτογράφιση των παιδιών τους.
5. Να ζητήσουμε τη βοήθεια των εκπ/κών της Β/θμιας , ώστε να συμμετέχουν στην προσπάθεια ενεργά.
6. Να ορίσουμε από κοινού με τη Β'θμια ,το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των βημάτων που θα διευκόλυναν την προσαρμογή.
7. Να δοθεί προς συμπλήρωση το 1ο ερωτηματολόγιο του παραρτήματος
8. Ν' αρχίσουμε τις πρόβες για το θεατρικό που θα ετοιμάζαμε με τη λήξη του προγράμματος με τη βοήθεια των μουσικών δημοτικού και γυμνασίου. Στο θεατρικό αυτό θα έπαιρναν μέρος οι μαθητές των Τ. Ε. , μαθητές από τα γυμνάσια, οι 4 εκπ/κοί των Τ.Ε. όπως επίσης και καθηγητές από το γυμνάσιο.

Η ανάγκη της αυτοπραγμάτωσης ικανοποιείται μέσα από τη δυνατότητα του προσωπικού επιτεύγματος, της επιτέλεσης κάποιου έργου στο σύνολό του, από την αναγνώριση για την επιτέλεση. (Κωσταρίδου – Ευκλείδη, 1998)

Ε'. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Α. Καταγραφή της στάσης και των συναισθημάτων όλων των μαθητών πριν τη μετάβασή τους στο γυμνάσιο.

Έτσι δόθηκε στους μαθητές των ΣΤ' τάξεων και των δύο Δημ. Σχολείων, αρχές Μαρτίου, το 1ο ερωτηματολόγιο από το οποίο προέκυψαν τα εξής :

	2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ					1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ				
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ	51						35			
ΑΓΟΡΙΑ	27	53%				ΑΓΟΡΙΑ	16	45%		
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	24	47%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	19	55%		

ΕΡΩΤΗΣΗ 1η:	ΝΑΙ	30	59%	ΌΧΙ	21	41%	ΝΑΙ	28	80%	ΌΧΙ	7	20%
	ΑΓΟΡΙΑ	15	50%		12	57%	ΑΓΟΡΙΑ	11	40%		5	72%
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	15	50%		9	43%	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	17	60%		2	28%
ΕΡΩΤΗΣΗ 2η:	A	23	76%				α	27	96%			
	ΑΓΟΡΙΑ	9	40%				ΑΓΟΡΙΑ	10	37%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	14	60%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	17	63%			
	B	17	56%				β	23	82%			
	ΑΓΟΡΙΑ	7	41%				ΑΓΟΡΙΑ	9	39%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	10	59%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	14	61%			
	Γ	12	40%				γ	15	54%			
	ΑΓΟΡΙΑ	5	42%				ΑΓΟΡΙΑ	3	20%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	7	58%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	12	80%			
	Δ	20	66%				δ	25	89%			
	ΑΓΟΡΙΑ	9	45%				ΑΓΟΡΙΑ	11	44%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	11	55%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	14	56%			
ΕΡΩΤΗΣΗ 3η:	A	26	51%					21	60%			
	ΑΓΟΡΙΑ	18	35%				ΑΓΟΡΙΑ	11	31%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	8	16%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	10	29%			
	B	31	61%					25	71%			
	ΑΓΟΡΙΑ	15	57%				ΑΓΟΡΙΑ	10	29%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	16	62%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	15	43%			
	Γ	34	66%					24	69%			
	ΑΓΟΡΙΑ	17	50%				ΑΓΟΡΙΑ	12	34%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	17	50%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	12	34%			
	Δ	45	88%					27	77%			
	ΑΓΟΡΙΑ	32	71%				ΑΓΟΡΙΑ	11	31%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	23	51%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	16	46%			
	E	21	41%					24	69%			
	ΑΓΟΡΙΑ	11	52%				ΑΓΟΡΙΑ	9	26%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	10	48%				ΚΟΡΙΤΣΙΑ	15	26%			
	Στ	21	41%					25	71%			
	ΑΓΟΡΙΑ	10	48%				ΑΓΟΡΙΑ	11	31%			

	KΟΡΙΤΣΙΑ	11	52%				KΟΡΙΤΣΙΑ	14	40%			
	Z	22	43%					12	34%			
	ΑΓΟΡΙΑ	10	45%				ΑΓΟΡΙΑ	4	11%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	12	55%				KΟΡΙΤΣΙΑ	8	23%			
ΕΡΩΤΗΣΗ 4η:	A	7	14%					4	11%			
	ΑΓΟΡΙΑ	5	71%				ΑΓΟΡΙΑ	1	25%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	2	29%				KΟΡΙΤΣΙΑ	3	23%			
	B	43	84%					29	83%			
	ΑΓΟΡΙΑ	21	49%				ΑΓΟΡΙΑ	14	48%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	22	51%				KΟΡΙΤΣΙΑ	15	52%			
	Γ	6	12%					2	6%			
	ΑΓΟΡΙΑ	4	66%				ΑΓΟΡΙΑ	2	100%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	2	33%				KΟΡΙΤΣΙΑ	2	0%			
	Δ	7	14%					9	26%			
	ΑΓΟΡΙΑ	1	14%				ΑΓΟΡΙΑ	3	33%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	6	86%				KΟΡΙΤΣΙΑ	6	67%			
ΕΡΩΤΗΣΗ 5η:	A	24	47%					10	29%			
	ΑΓΟΡΙΑ	13	14%				ΑΓΟΡΙΑ	5	50%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	11	46%				KΟΡΙΤΣΙΑ	5	50%			
	B	6	12%					11	31%			
	ΑΓΟΡΙΑ	2	33%				ΑΓΟΡΙΑ	7	64%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	4	66%				KΟΡΙΤΣΙΑ	4	36%			
	Γ	12	12%					1	3%			
	ΑΓΟΡΙΑ	8	66%				ΑΓΟΡΙΑ	0	0%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	4	33%				KΟΡΙΤΣΙΑ	1	100%			
	Δ	13	25%					24	69%			
	ΑΓΟΡΙΑ	4	31%				ΑΓΟΡΙΑ	9	38%			
	KΟΡΙΤΣΙΑ	9	69%				KΟΡΙΤΣΙΑ	15	62%			

Β. Όλοι οι μαθητές της ΣΤ΄ τάξης παρακολούθησαν τη θεατρική παράσταση των μαθητών του γυμνασίου που ετοίμαζαν για την 25^η Μαρτίου. Ήταν το κοινό για τη γενική πρόβα.

Γ. Επίσκεψη στα γυμνάσια , παρακολούθηση μαθήματος στις αίθουσες (ανά ομάδες των δέκα μαθητών) , υποδειγματική διδασκαλία στο εργαστήρι υπολογιστών και στο εργαστήριο χημείας με προσομοίωση πειράματος στη φυσική από τον διευθυντή του 1^{ου} γυμνασίου. (Απρίλιος)

Δ. Στις 13 Μαΐου και στην αίθουσα εκδηλώσεων μετά από οκτώ ωριαίες πρόβες παρουσιάστηκε το θεατρικό που ετοιμάζαν οι μαθητές των Γ.Ε. ...

Εκείνη την ημέρα οι διευθυντές των δημοτικών σχολείων χαιρέτισαν τους μαθητές, ο σχολικός σύμβουλος, οι δ/ντές των γυμνασίων μίλησαν και ευχήθηκαν καλή διασκέδαση, καθηγητές και δάσκαλοι και μαθητές ήταν όλοι μαζί και στη σκηνή και στις θέσεις των θεατών και ξεκίνησε η παρουσίαση της ιστορίας.

Η εμπειρία ήταν μοναδική και για τους θεατές και για τους συμμετέχοντες. Τα σχόλια που ακολούθησαν ήταν ιδιαίτερα θετικά απ' όλους, η γιορτή ήταν ζεστή και οι θεατές ιδιαίτερα ενθουσιώδεις.

ΣΤ' Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Αρχές Ιουνίου μοιράσαμε στους μαθητές το 2ο ερωτηματολόγιο του παραρτήματος.

Από αυτό προέκυψαν τα εξής:

		2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ				1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ					
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ		52					36				
ΑΓΟΡΙΑ		27	52%			ΑΓΟΡΙΑ	18	50%			
ΚΟΡΙΤΣΙΑ		25	48%			ΚΟΡΙΤΣΙΑ	18	50%			
ΕΡΩΤΗΣΗ 1η:	ΝΑΙ	37	71%			ΝΑΙ	23	64%			
	ΑΓΟΡΙΑ	15	50%			ΑΓΟΡΙΑ	15	50%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	15	50%			ΚΟΡΙΤΣΙΑ	15	50%			
	ΟΧΙ	6	12%				11	31%			
	ΑΓΟΡΙΑ	3	6%			ΑΓΟΡΙΑ	5	14%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	3	6%			ΚΟΡΙΤΣΙΑ	6	17%			
	ΚΑΘΟΛΟΥ	9	17%				2	6%			
	ΑΓΟΡΙΑ	7	13%			ΑΓΟΡΙΑ	2	6%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	2	4%			ΚΟΡΙΤΣΙΑ	0	0%			
ΕΡΩΤΗΣΗ 2η:	Α	24	46%			Γ	11	30%			
	ΑΓΟΡΙΑ	13	25%			ΑΓΟΡΙΑ	4	11%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	11	21%			ΚΟΡΙΤΣΙΑ	7	19%			
	Β	21	40%			Δ	9	25%			
	ΑΓΟΡΙΑ	9	17%			ΑΓΟΡΙΑ	4	11%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	12	23%			ΚΟΡΙΤΣΙΑ	5	14%			

	Γ	22	42%					15	42%				
	ΑΓΟΡΙΑ	12	23%					ΑΓΟΡΙΑ	6	17%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	10	19%					ΚΟΡΙΤΣΙΑ	9	25%			
	Δ	17	33%					8	22%				
	ΑΓΟΡΙΑ	19	19%					ΑΓΟΡΙΑ	4	11%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	7	14%					ΚΟΡΙΤΣΙΑ	4	11%			
	Ε	6	12%					6	16%				
	ΑΓΟΡΙΑ	2	4%					ΑΓΟΡΙΑ	3	8%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	4	8%					ΚΟΡΙΤΣΙΑ	3	8%			
	ΣΤ	20	38%					13	36%				
	ΑΓΟΡΙΑ	12	23%					ΑΓΟΡΙΑ	6	17%			
	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	8	15%					ΚΟΡΙΤΣΙΑ	7	19%			

Επίσης παρατηρήσαμε πως στις καθιερωμένες συναντήσεις γυμνασιάρχη- γονέα- μαθητή - μαθητή με Δ.Ε.Π.Υ- μαθητές με Μ. Δ. προσέρχονταν χωρίς αγωνία, συστολή και απορίες, κάτι που δεν συνέβαινε τα προηγούμενα χρόνια.

Ζ' ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πλειοψηφία των μαθητών, 69% κατά Μ.Ο., δηλώνει ότι έχει άγχος ενώπιον της επικείμενης αλλαγής δομής. Υπάρχει διαφορά μεταξύ αγοριών και κοριτσιών, με τα κορίτσια να έχουν μεγαλύτερα ποσοστά.

Σημαντικό ρόλο φαίνεται να παίζει και η χωροταξική σχέση των δυο σχολείων. Μόνο το 59% των μαθητών της ΣΤ τάξης του 2^{ου} Δημ. Σχ. δηλώνει ότι έχει άγχος σε αντίθεση με τους μαθητές της ΣΤ' τάξης του 1^{ου} Δημ. που εμφανίζουν ποσοστό άγχους 80%. Αυτό συμβαίνει επειδή το 2^ο Δ. Σχ. είναι όμορο με το γυμνάσιο, οι μαθητές των δύο βαθμίδων στα διαλείμματα μπορούν να συνομιλούν και μοιράζονται την ίδια αίθουσα εκδηλώσεων, ενώ το 1ο Δημ. Σχ. βρίσκεται στην άλλη άκρη της κομόπολης.

Με πολύ υψηλά ποσοστά οι μαθητές δηλώνουν ότι το άγχος δημιουργήθηκε από συνομιλίες τους:

- A. με μαθητές του γυμνασίου
- B. με τους γονείς
- Γ. με τους δασκάλους του

Φαίνεται πως αγχογόνοι παράγοντες είναι οι εξής (σε φθίνουσα σειρά):

- οι εξετάσεις
- η βαθμολογία
- το γνωστικό αντικείμενο που δυσκολεύει
- πίεση των γονέων για καλύτερες επιδόσεις
- η συμπεριφορά των μεγαλύτερων μαθητών και η στάση των καθηγητών

απέναντί τους

- το σύστημα ποινών του γυμνασίου (αποβολές..)

Επιπλέον οι μαθητές έχουν την πληροφόρηση πως το γυμνάσιο είναι πιο δύσκολο και δυσάρεστο σε σχέση με το δημοτικό.

Η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών δηλώνει πως μια απλή ξενάγηση στο χώρο του γυμνασίου θα άμβλυε το άγχος τους.

Για το 67% των μαθητών μειώθηκε το άγχος του με την εφαρμογή του προγράμματος, για το 33 % δε σημειώνεται αλλαγή στάσης. Ωστόσο ποιοτικά στοιχεία καταδεικνύουν πως οι περισσότεροι από αυτούς είχαν δηλώσει ότι δεν τους αγχώνει το γυμνάσιο.

Το 84% των μαθητών δήλωσε πως τους μείωσε το άγχος η παρακολούθηση μαθήματος στις αίθουσες του γυμνασίου, το 76% η γνωριμία και η ξενάγηση στους χώρους του, το 74% όλα όσα έγιναν, το 65% η επαφή και η συνομιλία – υποδοχή από τους καθηγητές, το 55%, η επαφή με άλλους μαθητές στο χώρο του γυμνασίου και η καλή υποδοχή από αυτούς και το 28% δήλωσε πως τους βοήθησε η τελευταία εκδήλωση.

Από τα ποιοτικά στοιχεία της έρευνας- προγράμματος για τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες προέκυψε ότι τους βοήθησε όλη η διαδικασία και όλες οι ενέργειες προσέγγισης του χώρου της νέας δομής. Όσοι είχαν αδέρφια στο γυμνάσιο είχαν την πληροφόρηση πως θα έχουν καλή υποδοχή. Ακόμη και αυτοί όμως δήλωσαν πως η προετοιμασία για το θεατρικό και οι επισκέψεις τους βοήθησαν ιδιαίτερα. Για όλους (μαθησιακές δυσκολίες - Δ.Ε.Π.Υ.) η παρατήρησή μας κατέγραψε αρκετό άγχος και νευρικότητα στο ξεκίνημα, άμβλυση του άγχους και προσπάθεια από τη μεριά τους να λειτουργήσουν σε ομαδικά πλαίσια όσο οι πρόβες διαρκούσαν, άποψη συμμετοχή στο θεατρικό και υπεύθυνες αντιδράσεις σε όλα τα στάδια του προγράμματος καθώς και άμεση επικοινωνία και επαφή με τους χώρους και τους καθηγητές των πεδίων που τους ενδιέφεραν (μουσική – πληροφορική..).

Επειδή η επαφή με τους μαθητές και οι αλλαγές των συναισθημάτων και των συμπεριφορών δεν μπορούν ποτέ να αποτυπωθούν ποσοτικά σε ερευνητικά δεδομένα με ακρίβεια, οι εντυπώσεις των μαθητών και η αλλαγή των στάσεων και απόψεων καταγράφονται με ακρίβεια στην παρουσίαση των συναισθημάτων τους μετά τη λήξη του προγράμματος και είναι θετικές. Για τον μαθητή με Δ.Ε.Π.Υ:

Στην αρχή της εφαρμογής του προγράμματος είχε έντονη νευρικότητα.

Με την επιλογή ρόλου που εμπεριείχε κίνηση, χαλάρωσε

Κάθε επαφή με τον χώρο του γυμνασίου λειτουργούσε καταλυτικά.

Ολοκλήρωσε το πρόγραμμα χωρίς ιδιαίτερες αντιδράσεις

Στη συνεδρίαση του Οκτωβρίου 2013, οι καθηγητές του γυμνασίου διαπίστωσαν πως οι μαθητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, είχαν πολύ καλή προσαρμογή. Ακόμη κι ο μαθητής με ΔΕΠΥ δέχεται τις παροτρύνσεις τους πολύ πρόθυμα και φιλότιμα.

Εμείς δηλώνουμε σαν δάσκαλοι των Τ.Ε. ότι το πρόγραμμα θα το υιοθετήσουμε και θα το εφαρμόζουμε κάθε χρονιά, διότι πέρα από τα συναισθήματα των μαθητών εισπράξαμε πολλά χαμόγελα από τους γονείς τους και την παράκλησή τους να το επαναλαμβάνουμε κάθε χρόνο. Ιδιαίτερος από γονείς μαθητών με Μαθ. Δυσκολίες, Δ.Ε.Π.Υ και οριακή νοημοσύνη, που είναι και συνάδελφοι.

Μάλιστα πληροφορηθήκαμε πως φέτος το συγκεκριμένο πρόγραμμα προτείνεται από την πολιτεία, μεταξύ των θεματικών ενοτήτων– προγραμμάτων επιλογής για το γυμνάσιο. Προφανώς για την αποφυγή διαρροής μαθητικού δυναμικού από την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Νιώθουμε ιδιαίτερη ικανοποίηση που είχαμε κι έχουμε κάτι να προσφέρουμε σ' αυτό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αραβανής, Γ. Ε. (1984). *Θέματα φιλοσοφίας και ψυχοπαιδαγωγικής*. Αθήνα: (αυτοέκδοση), 125.
- Καλαντζή –Αζίζι, Α. & Ζαφειροπούλου, Μ. , (2004). Προσαρμογή στο σχολείο, γ' έκδοση, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 145
- Κακαβούλης, Α. Κ. (1984). Η μετάβαση των μαθητών από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη μέση εκπαίδευση. Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επιπτώσεις. Διδακτορική διατριβή. Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. ,(1998). Τα κίνητρα στην εκπαίδευση, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 94, 143
- Μαρή-Μπότσαρη, Ε. (2000). Έφηβοι με χαμηλή σχολική επίδοση: *Ο ρόλος της συμβουλευτικής, Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 52-53, 86-89.
- Λεονταρή, Α., & Γιαλαμάς, Β. (1998). *Η αυτοαντίληψη των παιδιών προ-εφηβικής ηλικίας. Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 100, 66-67.
- Lloyd, G. & Munn, P. (2001) Educational services for children with emotional and behavioral difficulties. Στο Effertive . ways of working with children and their families (σελ. 163-179) LONDON : Jessika Kingsley
- Ξανθάκου, Γ., Ανδρεαδάκης, Ν., Καΐλα, Μ. (1993). Στάσεις μαθητών απέναντι στις διαδικασίες «βαθμολογίας»-ιεράρχησης μέσα στο σχολικό μηχανισμό. Στο Χιωτάκης, Σ. (Επιμελητής έκδοσης). *Η αμφισβήτηση των εξετάσεων και βαθμών στο σχολείο. Επιχειρήματα και αντεπιχειρήματα* (σελ. 160). Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Παπαδομιελάκης, Δ. (1996). Σχολική επίδοση του μαθητή και προσαρμογή του στο οικογενειακό, σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον. *Σχολείο και Ζωή*, 1, 33-35.
- Παπαδόπουλος, Μ. (1987). Ο ρόλος του σχολείου στην πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 37, 30.
- Πυργιωτάκης, Ι. (2000). Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη, Αθήνα , Ελληνικά Γράμματα, 56
- Συγκολλίτου, Ε. (1997). Σχολική επίδοση και αλλαγή στο κοινωνικό κύρος και στην αυτοεκτίμηση των μαθητών, *Ψυχολογία*, 4 (1), 32-47.
- Φλουρής, Γ. Σ. (1989). *Αυτοαντίληψη, σχολική επίδοση και επίδραση γονέων*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη, 85-86.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ :

<http://www.philelefteros.com/main/showarticle-prt.asp?id=326349>

<http://www.pee.gr/new-soft/nees-eisigiseis/meros-d/zafiriadis-ka.htm>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1ο ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΦΥΛΟ: Αγόρι

κορίτσι

1. Έχετε άγχος ή ανησυχία επειδή του χρόνου θα είστε στο Γυμνάσιο;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

2. Αν απαντήσατε ΝΑΙ προσπαθήστε να θυμηθείτε πώς δημιουργήθηκε:

Άκουσα από μαθητές του Γυμνασίου

ότι.....

.....

Οι γονείς μου μου

είπαν.....

.....

Οι δάσκαλοί μου μου είπαν

.....

.....

Νομίζω

.....

.....

3. Ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες σας αγχώνουν:

• Η στάση των καθηγητών απέναντί σας

• Πιο δύσκολα μαθήματα. Μπορεί να μην τα καταφέρω.

• Βαθμολογία

• Τεστ – εξετάσεις

• Αποβολές

• Συμπεριφορά των μεγαλύτερων παιδιών

- Η πίεση που πιθανόν θα ασκούν οι γονείς σε σας για τα μαθήματα.

(Βάλε X σε ό,τι νομίζεις πως σε αγχώνει. Μπορείς να δώσεις περισσότερες από μία απαντήσεις.)

4. Ακούσατε από μαθητές του Γυμνασίου ότι το Γυμνάσιο είναι:

- Πιο εύκολο
- Πιο δύσκολο
- Πιο ευχάριστο
- Πιο δυσάρεστο

5. Τι πιστεύεις ότι θα σε βοηθούσε να ενταχθείς καλύτερα στο Γυμνάσιο;

- Μια επίσκεψη πριν το τέλος της Στ' τάξης για γνωριμία με το χώρο;
- Μια κοινή εκδήλωση με μαθητές και καθηγητές του Γυμνασίου;
- Τίποτα από τα δύο
- Και τα δύο

2ο ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΦΥΛΟ: αγόρι

κορίτσι

1. Άλλαξε η στάση σας απέναντι στο Γυμνάσιο μετά το πρόγραμμα;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΚΑΘΟΛΟΥ

2. Τι σας βοήθησε περισσότερο;

• Η γνωριμία με το χώρο του Γυμνασίου;

• Η γνωριμία με τους καθηγητές;

• Η παρακολούθηση μαθήματος στις τάξεις του Γυμνασίου;

• Η επαφή με τους άλλους μαθητές;

• Η τελευταία εκδήλωση;

• Όλα μαζί;